

Výzkumy veřejného mínění (CVVM)

- muž je úspěšný, pokud dosáhne významného postavení v zaměstnání

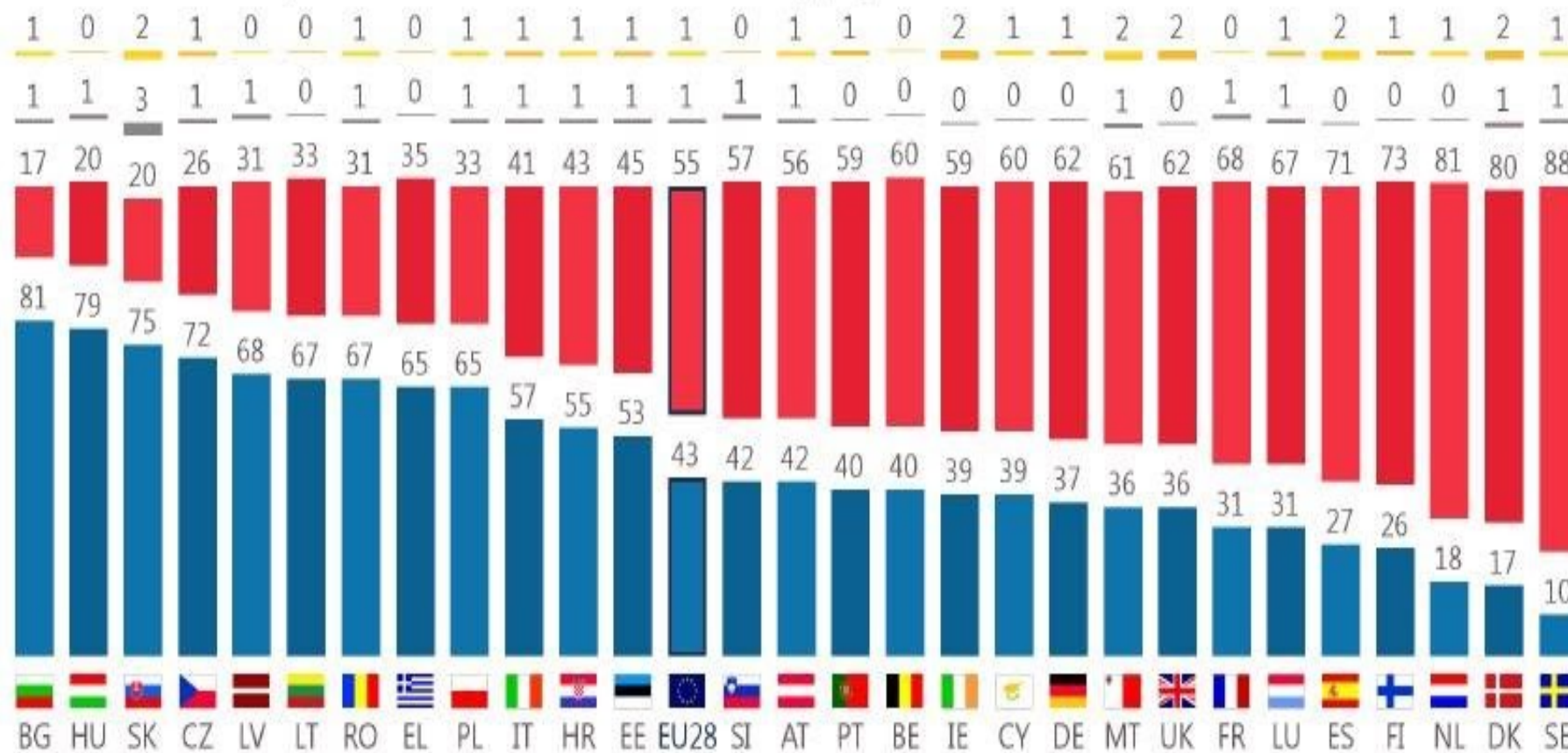
Kdy je úspěšná žena?

- žena je úspěšná, pokud se jí daří skloubit rodinný a pracovní život
  - ženy nejsou vnímány pouze jako matky
- viz i Eurobarometer, 2017

Eurobarometer, 2017

QC1.3 Please tell me whether you agree or disagree with each of the following statements.

The most important role of a man is to earn money (%)

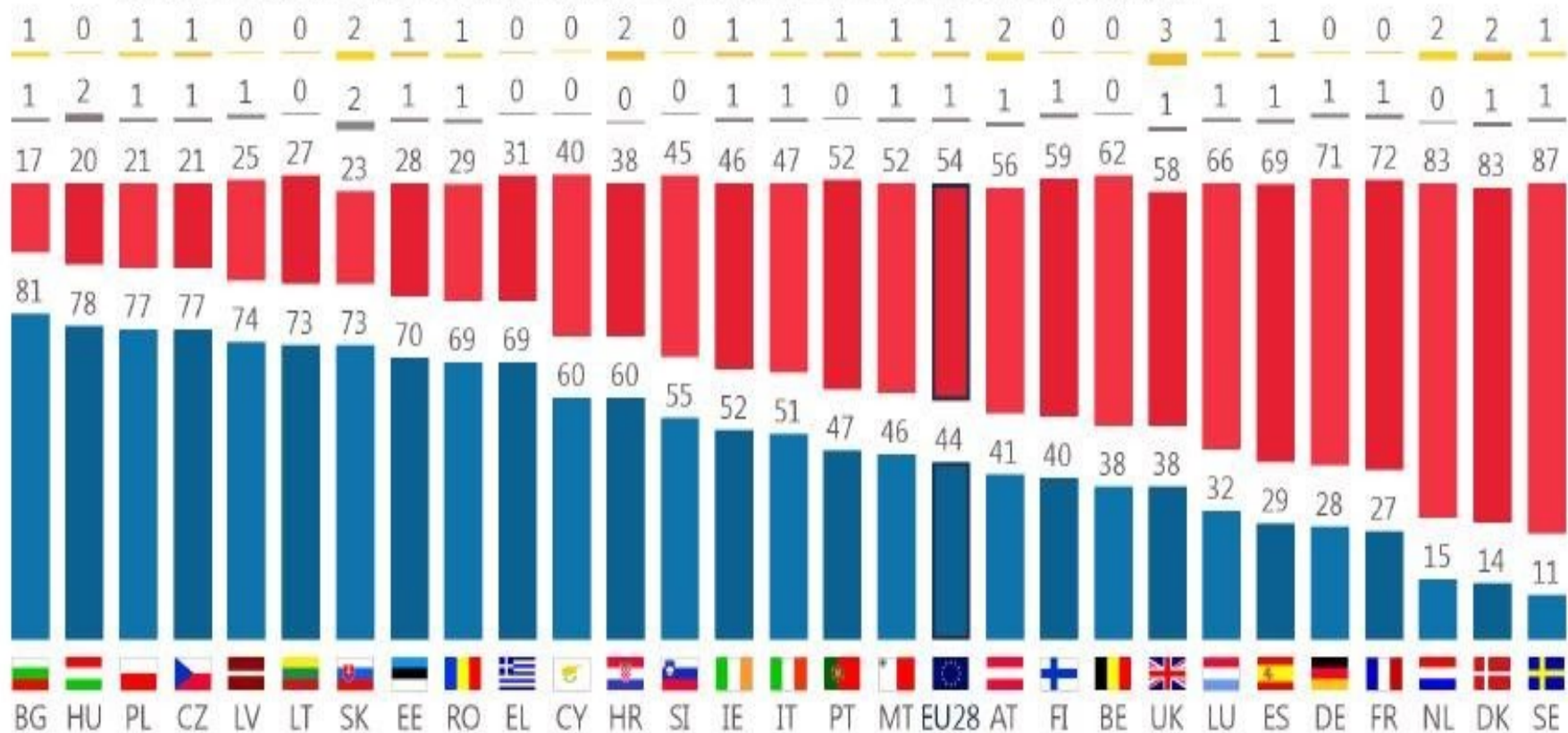

■ Total 'Agree'
 ■ Total 'Disagree'
 ■ Don't know
 ■ It depends (SPONTANEOUS)

Base: all respondents (N=28,093)

QC1.4 Please tell me whether you agree or disagree with each of the following statements.

The most important role of a woman is to take care of her home and family (%)

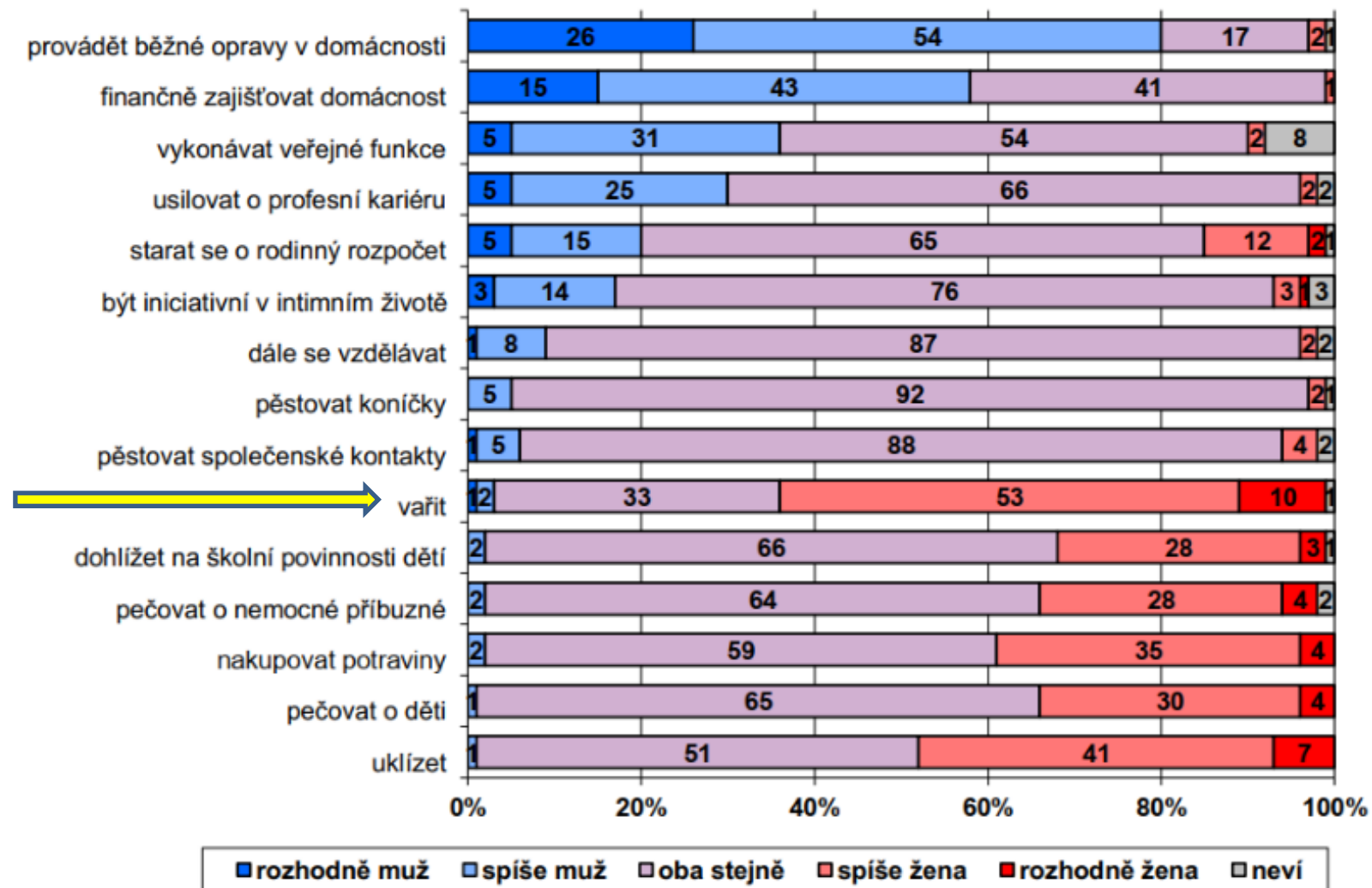
■ Total 'Agree'
 ■ Total 'Disagree'
 ■ Don't know
 ■ It depends (SPONTANEOUS)

Base: all respondents (N=28,093)

výzkum CVVM

Názory veřejnosti na roli muže a ženy v rodině – únor 2020

Graf 1: Názory na rozdělení činností v rodině (v %)

Kvalitativní výzkumy

- muži jsou chváleni za to, že pečují
- ženy živitelky > schopnost živit rodinu je ignorována nebo jsou dokonce označovány za krkavčí matky
- ženy živitelky se přitom mnohem více podílejí na péči než muži živitelé

Podoby otcovství v ČR

výzkum MPSV mezi otci nezletilých dětí a muži, kteří plánují stát se brzy otci
(2010)

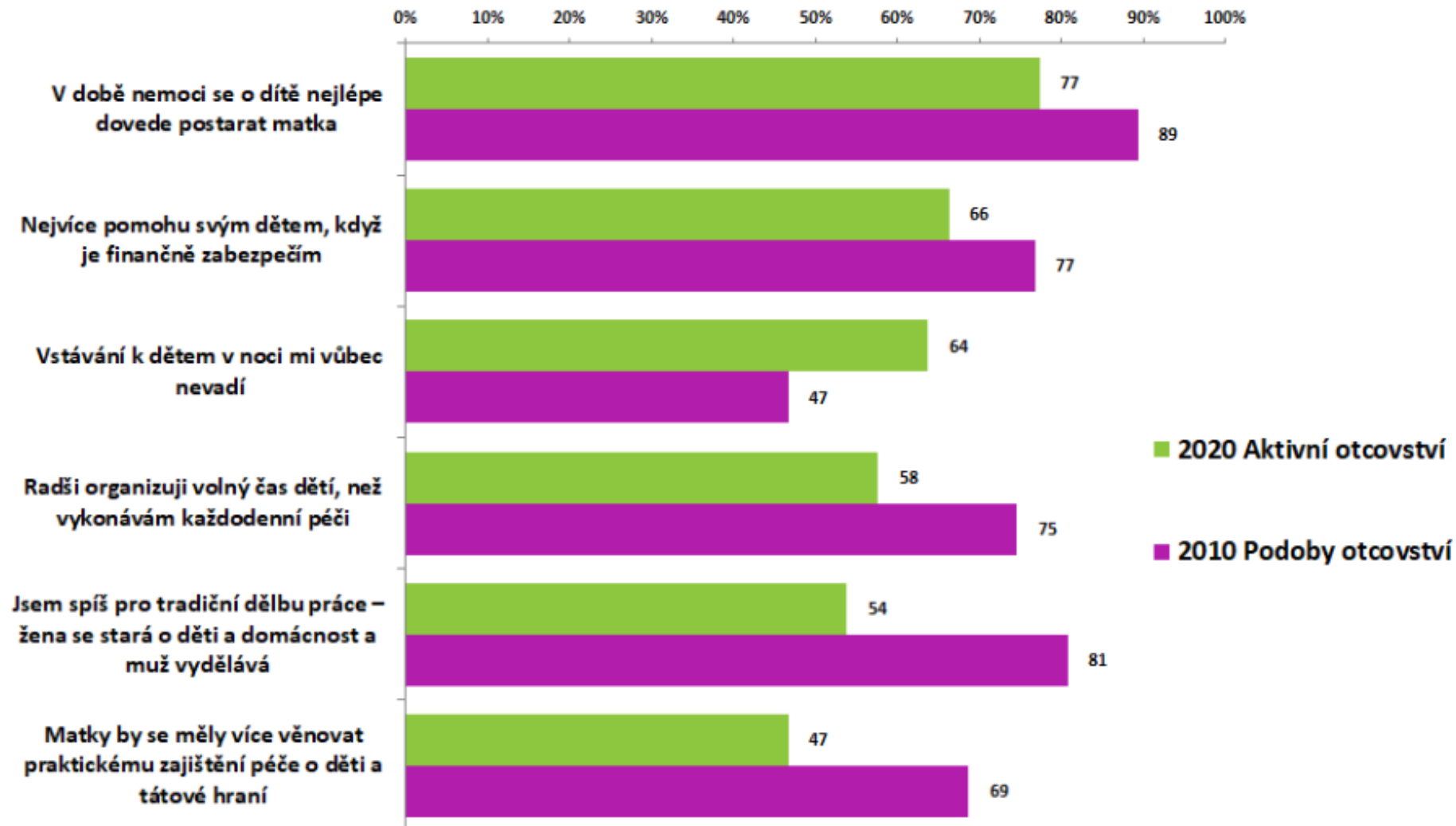
- i aktivní otcové se považují především za živitele a ne za pečovatele
- zajišťují volnočasové aktivity pro (větší) děti

Pečující otcovství

- Jo Eadi: „Když jsem své dceři přižehloval jmenovky na školní ponožky, přistihl jsem se, jak myslím na své rodiče. Matka musela trávit hodiny přišíváním jmenovek na mou školní uniformu. Myslím, že to šlo mimo mého otce. Ale pociťoval to – nebo pociťuje to dnes – jako ztrátu? **Uvědomoval si, že intimita je tvořena právě takovými gesty? Nebo by mu to prostě přišlo nudné?** A co je ještě důležitější, co by ho přimělo změnit způsob, jakým uvažoval o této povinnosti: aby to pro něj bylo zajímavé, aby cítil to emocionální angažmá, které je za tím, a ten láskyplný svazek, který je touto činností stvrzován?“

Souhlas s výroky - určitě ano + spíše ano - srovnání s výzkumem Podoby otcovství

Základ: Otcové 25 -54 let

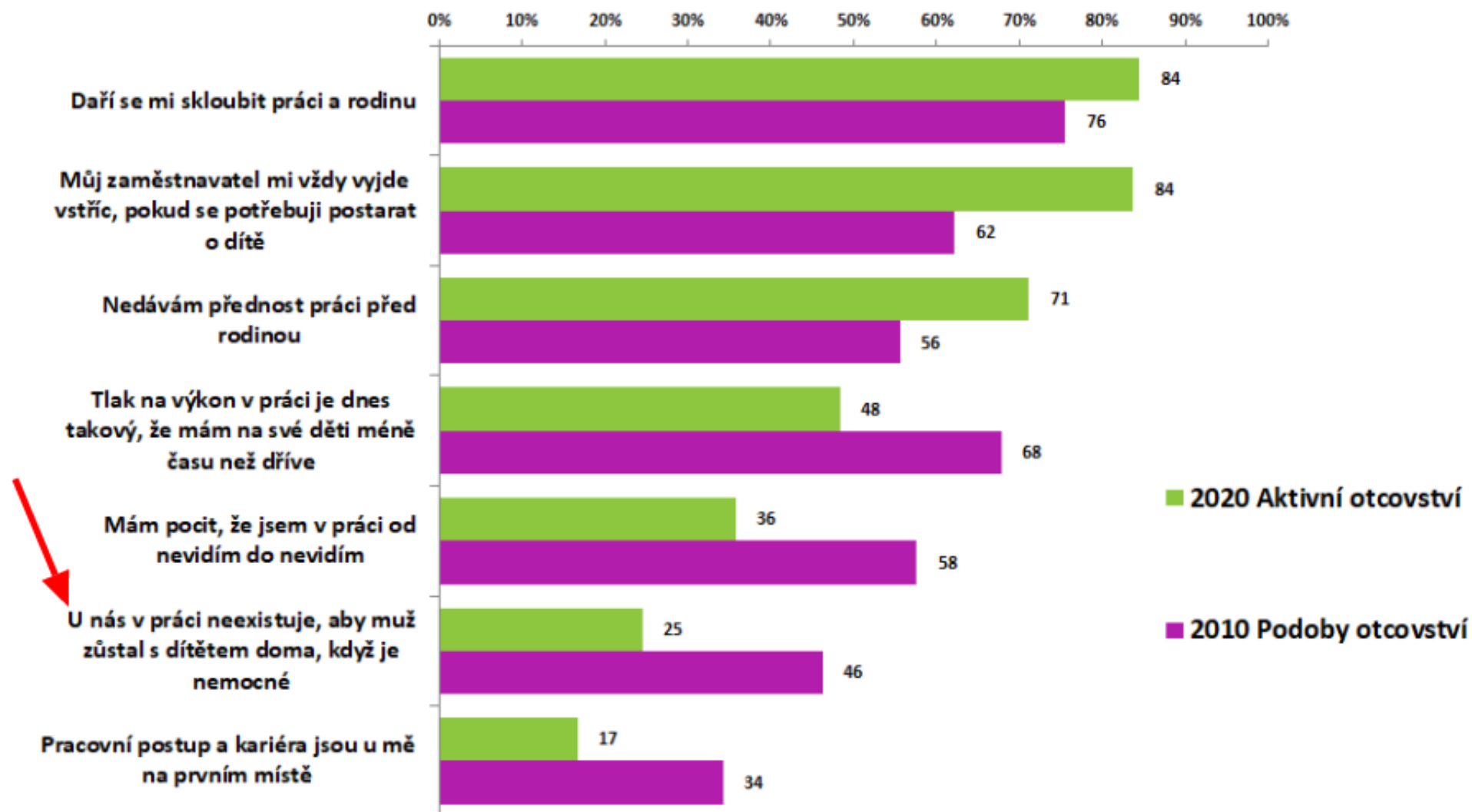
Cítí se otcové nějak diskriminováni?

„Myslíte si, že muži otcové mají z hlediska každodenní péče o děti rovnocenné postavení jako ženy-matky?“ (Podoby otcovství v ČR)

- otcové nemají rovnocenné postavení z hlediska
  - „určení opatrovnictví dětí při rozvodech“ - 68%
  - „benefitů, které zaměstnavatel nabízí (držení místa po RD, poloviční úvazky apod.)“ - 66%
  - „přístupu zaměstnavatele (zda ve stejné situaci jedná stejně s mužem-otcem jako ženou-matkou)“ - 64%
    - „dáváme přednost tomu, aby se o děti staraly spíše matky - je to přirozenější“ – souhlasí 77% personalistů/ek

Souhlas s výroky - určitě ano + spíše ano - srovnání s výzkumem Podoby otcovství

Základ: Otcové 25 - 54 let

Střídavá péče a genderové stereotypy

Přístup ke střídavé péči v ČR

- *„Odchod jednoho z rodičů z domova, v naprosté většině případů otce, je těžkou ztrátou pro děvče i pro chlapce. V domácnosti trvale nepřítomný otec, i když kontakt s dítětem udržuje během víkendů, se totiž zpravidla chová jako někdo, kdo chce dítě zabavit, nikoli jako rodič, který v každodenním soužití s ním sdílí všechno potřebné a představuje model toho, jak se chovat a jak řešit problémy.“*

(Matoušek, Uhlíková: Rodina v rozvodu. In Matoušek, Pazlerová a kol.: Podpora rodiny, 2014)

- v knize je přitom jediná zmínka ke střídavé péči:
„Dítě zneužívá toho, že samo může určovat, v které domácnosti a jak dlouho může pobývat. V domácnosti matky je tak dlouho, dokud od něj matka něco nechce, pak se uchýlí do domácnosti otce. Tam pobývá do té doby, dokud na něj otec nezačne vyvíjet v něčem tlak, potom se přesune do domácnosti matky.“

Genderové stereotypy a SP

- ✓ je vhodné omezit výchovné působení matky?
- ✓ otcové nemají reálný zájem pečovat o dítě
  - snaha mstít se skrze SP bývalé partnerce
  - snaha vyhnout se placení alimentů

- *„Hodně také záleží na pohlaví a věku dítěte: zatímco pubertální kluk potřebuje tátu jako sůl, prvňáček vyžaduje víc maminčinu laskavou náruč. Dvanáctiletou lolitku, na kterou bude nezkušená mladá macecha žárlit, čeká peklo na zemi - a ona ho za pár let začne zdatně oplácet.“*

„Střídavá péče? Zločin na dětech!“(webové stránky proFem – dokument již na stránkách není)

Význam matky

- *„Ve vývoji je nejdůležitější nepřetržitý kontakt s matkou, protože se zde vyvíjí [...] emoční inteligence. [...] Nebylo by od věci se v podstatných záležitostech vrátit k prapůvodnímu moudru, které navždy zůstane zdravým základem. Jde jen o to uznat, co je pro dítě nejpřirozenější a nejlepší, pochopit, co není možné přeskočit.“*

Eva Hurychová: Novelizace ke střídavé péči (web proFem - dokument již na stránkách není)

Nezájem o výchovu u otců

- *„Navržené znění neznamená reflexi na potřeby či zájmy nezletilých dětí, ale výhradně snahu o prosazení vlastních zájmů rodičů, kteří by při zvažování všech důkazních prostředků dítě do výchovy při stávající soudní praxi nezískali [...] pro dosavadní nezájem o výchovu dítěte.“*

Stanovisko proFem, o.p.s. k návrhu novely zákona o rodině, část střídavá péče o děti po rozvodu

Proč otcové tráví po narození dítěte s rodinou méně času?

SP je pro otce nevýhodná

✓ *„Pro otce, [který nemá děti v SP] to znamená mnohé výhody, nerušeně se může věnovat svým činnostem, například i v době, bude-li dítě nemocné a kdykoli jindy.“*

(E. Hurychová: Novelizace ke střídavé péči, web proFem)

➤ při SP musí mít otec flexibilní zaměstnání

- co matka s dítětem ve výhradní péči? > Fučík: „I ženy, které vnímaly v mém výzkumu střídavou péči negativně a měly jmenovat byť jen jednu výhodu, mluvily o tom, že mají čas na sebe a na svoji práci.“

<https://www.universitas.cz/osobnosti/5624-stridava-pece-nedela-z-deti-nestastne-batuzkare-rika-sociolog>

- stejně bude v otcově domácnosti o dítě pečovat někdo jiný než otec:
- *„Ještě horší variantou je, když jsou jeden týden s matkou a druhý týden s nějakou z otcových milenek, které se poměrně často střídají.“*

Kamila Holásková (PdF UP): Experiment střídavá péče

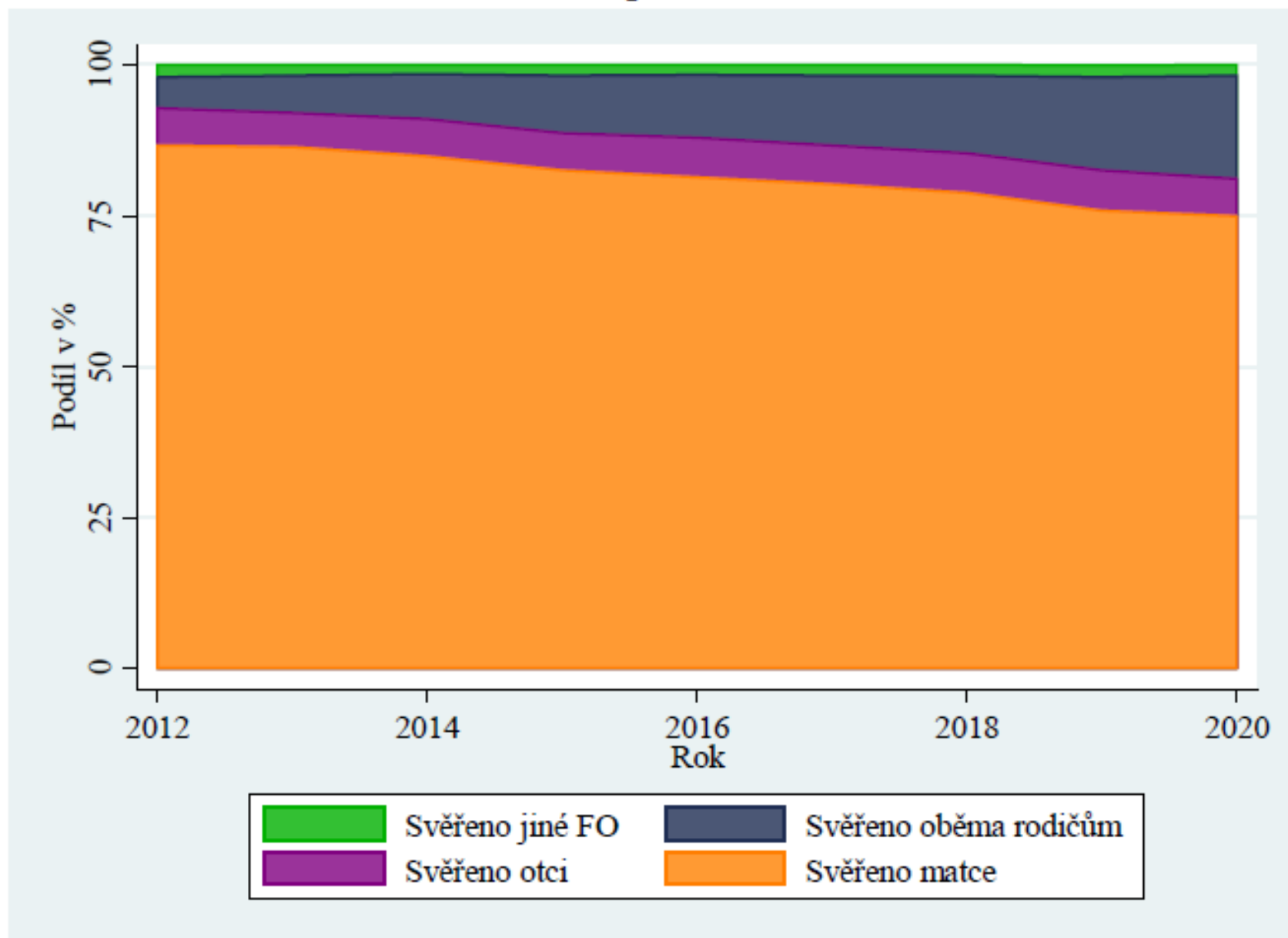
- *„Ideální porozvodová péče by tedy měla vypadat tak, že dítě zůstane v místě jednoho bydliště, kde má svůj prostor, jídlo, které chystá matka, pravidelný spánkový režim, a volný čas tráví s otcem. Matka má tak možnost kontroly, není přitom zatížena stresem z povinností výhradní péče a má i nižší finanční náklady. Otec má v průběhu každodenního kontaktu přehled o finančních nárocích vlastního potomka [...].“*

Kamila Holásková (PdF UP): Experiment střídavá péče

Střídavá péče: komparace Česko - Švédsko

- ČR – SP není považována za standardní řešení
  - soud může, je-li to v zájmu dítěte
- Švédsko – SP je první volbou (původně platil model obdobný českému)
  - počet dětí v SP po rozvodu:
    - Česko – 17% dětí (75% v péči matky)
    - Švédsko – cca 40%

Graf 48: OS – svěřování dítěte do péče

Zobrazení v médiích – česká média

- ✓ *„Střídavé péče o děti přibývá, není vždy ale pro děti“*
- ✓ *„Střídavá péče: Zbraň pro pomstu po rozvodu“*
- ✓ *„Mezi dvěma kameny. Střídavá péče očima dětí, jež v ní vyrostly“*
- ✓ *„Střídavá péče? Zločin na dětech!“*
- ✓ *„Střídavé péči lidstvo ještě nedorostlo“*
- ✓ *Experiment střídavá péče: rodiče dělají základní chyby, ženou dítě do záhuby*
- ✓ *„Střídavá péče o děti je minové pole. Funguje jen při splnění klíčových podmínek“*

Švédská média

- ✓ *„Fler väljer växelvis boende“* (Střídavá péče čím dál častější)
- ✓ *„Barnen behöver båda sina föräldrar“* (Děti potřebují oba rodiče)
- ✓ *„Tips från barnpsykologen om växelvis boende“* (Rady dětského psychologa ohledně střídavé péče)
- ✓ *„Växelvist boende inte farligt“* (Střídavá péče není nebezpečná)

(rešerši švédského tisku provedla skandinavistka Klára Fafejtová)

Švédská situace

- ✓ otcovská dovolená – čtvrtina otců
  - český návrh podobného zákona („povinná“ rodičovská pro otce) vyvolal vlnu kritiky
- ✓ nejvyšší počet matek v Evropě, které odcházejí do práce před 3. rokem dítěte
  - ČR – přesně naopak
- muži mnohem více pečují > menší pravděpodobnost, že někdo zpochybní jejich otcovské kompetence
- překonávání genderových stereotypů > větší důraz na práva mužů